

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2552). รายงานผลการปฏิบัติราชการกรมพัฒนาฝีมือแรงงานประจำปี 2552 รายงานระหว่างเดือน ตุลาคม 2551-กรกฎาคม 2552. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2551). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยและวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานสำหรับสถานที่เพื่อสุขภาพหรือเสริมสวยตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2551.ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนพิเศษ 176 ง (หน้า 18).
- กัลยารัตน์ มีสุข. (2546). ปัจจัยที่กำหนดและผลกระทบของการย้ายถิ่นเข้าสู่เมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกร์ ริกเตอร์ และนภาพร หะวานนท์. (2538). การมีส่วนร่วมเชิงเศรษฐกิจของผู้หญิงในครอบครัวไทย : นัยยะที่มีต่อการพัฒนาประเทศและสวัสดิการสังคม. กรุงเทพฯ: เจเนเคอร์เพรส.
- จรัญญา วงษ์พรหมและคณะ. (2541). ผู้หญิงอีสาน:ทางเลือก ศักยภาพ และแนวทางการพัฒนา:รวมบทความ และบทวิเคราะห์ประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับผู้หญิงในบริบทของสังคมอีสาน. พิมพ์ครั้งแรก. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาย โพธิสิตา. (2552). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ซัด ศรีอาน. (2545). ปัญหาของสตรีจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน: กรณีศึกษานานาวิ ตำบลศรีวิชัย อ.เสถภูมิ จ.ร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตติมา สดากร. (2550). คุณภาพชีวิตของหมอนวดแผนไทยในกรุงเทพมหานครและนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คุษฎิ อายุวัฒน์และคณะ. (2549). การย้ายถิ่น:วิถียังชีพเพื่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนอีสาน. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์, 23(2), 80-111.

คุษฎิ อายุวัฒน์และภัทระ แสนไชยสุริยา. (2550). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีต่อภาวะสุขภาพ: กรณีศึกษาแรงงานย้ายถิ่น. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ ปี 2550 วันที่ 22-23 พฤศจิกายน 2550, กรุงเทพฯ, ณ โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์.

นาถฤดี มณีเนตรและณัฐกานต์ ณ ไพรี. (2549). การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ: กรณีศึกษา การนวดแผนไทย. (รายงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัย โครงการพัฒนาศักยภาพและรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ: เขตจังหวัดขอนแก่นและพื้นที่ใกล้เคียง งบประมาณปี 2549). ขอนแก่น: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บ้านเด่นราษฎร์. (2551). แผนชุมชนหมู่ที่ 6 และหมู่ 11 บ้านเด่นราษฎร์ ปี 2551. เอกสารของชุมชนชนบ้านเด่นราษฎร์ร่วมกันจัดทำขึ้นมาเพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนบ้านเด่นราษฎร์ทั้งหมู่ 6 และ หมู่ 11 โดยมีหน่วยงานของภาครัฐเป็นที่ปรึกษา, จัดทำขึ้นในปี 2551. ร้อยเอ็ด: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองฮี. (เอกสารอัดสำเนา).

ผุศฎิ วางกลอน. (2550). การส่งเสริมและคุ้มครองผู้ประกอบการอาชีพนวดแผนไทย. สารนิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปลายมาศ ชุนภักดี. (2544). การย้ายถิ่นฐานของหนุ่มสาวในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: กรณีศึกษาความแตกต่างทางเพศ(ฉบับอิเล็กทรอนิกส์). วารสารประชากรและสังคม, 9(2), 55-84.

พิมพ์ภักดี แผล่งสนาม. (2545). การฝึกอบรมการนวดแผนไทยกับการสร้างโอกาสทางอาชีพ. สารนิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัชรารัตน์ วงศ์บุญสิน. (2552). การย้ายถิ่น: ทฤษฎีและความเป็นในเอเชีย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ. (2545). สถานการณ์การนวดแผนไทยและแนวทางการวิจัยในอนาคต. นนทบุรี: สถาบันการแพทย์แผนไทย กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (เอกสารอัดสำเนา).

ภัสสร ลิมานนท์และเพ็ญพร ชีระสวัสดิ์. (2532). การย้ายถิ่นกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภัสสร ลิมานนท์. (2542). บทบาทเพศ สถานภาพสตรี กับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มาพะ จิตตะสังคะ. (2546). ความเสมอภาคระหว่างหญิงและชาย: มิติใหม่ของยุทธศาสตร์การวางแผน. (ฉบับอิเล็กทรอนิกส์). จดสารศูนย์ศึกษามหาวิทยาลัยหญิงและชาย, 2(1), ค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2552, จาก <http://office.nu.ac.th/gentle/journal.htm>
- วันทนี วาสิกะสินและสุนีย์ เหมาะประสิทธิ์. (2545). สังคมไทยคาดหวังอย่างไรกับผู้หญิง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วริยา เอี่ยมวิบูลย์. (2542). บันไดก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้นำสตรียุคใหม่. วารสารพัฒนาชุมชน, 38(10), 71-72.
- วาที นุญชะลักษ์. (บรรณาธิการ). (2540). รายงานวิจัยฉบับภาษาไทยเรื่อง การติดตามผู้ย้ายถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การย้ายถิ่นเป็นการเพิ่มรายได้หรือเพิ่มความเครียดให้กับครอบครัวชนบท. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วาสิณี แนวพนิชและคณะ. (2550). โครงการศึกษาการย้ายถิ่นกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- วีระศักดิ์ พุกกะเทศ. (2544). การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ย้ายถิ่นระยะสั้น: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้มีอาชีพเร่ขายลอตเตอรี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศุติมาน วงศ์สุภาพ. (2541). นางงามผู้กระจก: การศึกษากระบวนการกลายเป็หมอนวดไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- สมบุญ ศรีประชัย. (2528). ผู้ย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่กรุงเทพมหานคร: การสำรวจสถานะแห่งความรู้. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุมาลี สันติพลวุฒิ. (2541). รายงานการย้ายถิ่นเข้า: ปัจจัยที่กำหนดและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรภิ เหมวนิช และเนาวรัตน์ พลายน้อย. (2549). แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของแรงงานนอกระบบ: กรณีศึกษาแรงงานนวดไทยบริเวณแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติปี 2549 วันที่ 23-24 พฤศจิกายน 2549, กรุงเทพฯ, ณ โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2541). รายงานการย้ายถิ่นของประชากร. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2549). รายงานการย้ายถิ่นของประชากร. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2550). รายงานการย้ายถิ่นของประชากร. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สันทัต เสริมศรี. (2541). ประชากรศาสตร์ทางสังคม. นครปฐม: ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำเร็จ จันทรสวรรณ. (2551). การย้ายถิ่นและการขยายตัวของเมือง. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาทิตย์ ท่าไคร้กลาง. (2546). โลกทัศน์ของสตรีผู้ไปประกอบอาชีพด้านบริการประเทศ สวิสเซอร์แลนด์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดิเรก เร่งมานะวงษ์. (2544). การปฏิบัติตามคำประกาศสิทธิผู้ป่วยของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์. (2528). การย้ายถิ่นภายในประเทศ. (หน่วยที่ 11). กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาประชากรศาสตร์และประชากรวิทยา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Fuller, Theodore D. and Other. (1983). **Migration and Development in Thailand**. Bangkok: Social Sciences Association of Thailand.
- Lee, Everette S. (1966). "A Theory of Migration." Reprinted in J.A. Jackson(ed.) Migration. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mangalan, J.J. and Schwarzweller, H.K. (1975). **Some Theoretical Guidelines Towards a Sociology of Migration**. in K.C. Kammeyer (editor) Population Studies: Selected Essay and Research. Chicago: Rand McNally College.
- Tran Quang Lam, John Bryant, Chamratthirong Aphichat, Sawhangdee Yothi. (2007). Labor Migration in Kanchanaburi Demographic Surveillance System: Characteristics and Determinants. **Journal of Population and Social Studies**, 16(1), 117-122.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ส่วนที่ 1 แนวทางการสัมภาษณ์ชุดที่ 1

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับชุมชน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้รู้หรือผู้ให้สัมภาษณ์

ได้แก่ ชื่อ-สกุล เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว ประสบการณ์การย้ายถิ่น ตำแหน่งทางสังคมในชุมชน

2. บริบททางกายภาพ.

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต ได้แก่ เส้นทาง ระยะทาง สภาพของทางคมนาคม ความสะดวกของยานพาหนะ

2.2 ลักษณะภูมิประเทศ ได้แก่ การใช้ที่ดินจากอดีตถึงปัจจุบัน ลักษณะสภาพของดินในพื้นที่ พื้นที่ทั้งหมดของชุมชน สัดส่วนที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน พื้นที่ป่า และที่สาธารณะ

2.3 การคมนาคมและสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ รถประจำทาง ร้านค้า

2.4 แหล่งน้ำ ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งน้ำเพื่อบริโภค แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค

3. บริบททางด้านเศรษฐกิจ

3.1 การประกอบอาชีพ ได้แก่ อาชีพหลักและรายได้ อาชีพเสริม ทักษะที่มีต่อการย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนอกเขตแดนไทยของผู้หญิงในชุมชนและรายได้ที่ได้รับ

3.2 ฐานทางเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ ลักษณะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีผู้ย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนอกเขตแดนไทย

2.3 การทำการเพาะปลูกพืชที่สำคัญและเลี้ยงสัตว์

4. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

4.1 ประวัติการก่อตั้งชุมชน ได้แก่ ช่วงเวลาที่ตั้งหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาในหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาในหมู่บ้าน การขยายตัวของชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบัน กลุ่มตระกูลสำคัญ และเหตุที่อพยพเข้ามาตั้งพื้นที่และสาเหตุการมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่

4.2 เหตุการณ์สำคัญที่เกิดในชุมชน ได้แก่ ประสพปัญหาความยากลำบาก จากภัยธรรมชาติ โรคระบาด

4.3 ประชากรและการย้ายถิ่นโดยทั่วไป ได้แก่ จำนวนประชากร สัดส่วนเพศและอายุ ช่วงเวลาที่ย้ายถิ่น รูปแบบการย้าย แหล่งที่ไป วัชที่ย้ายและแรงงานในชุมชน

4.4 วัดในชุมชน จำนวนวัด จำนวนภิกษุสามเณร ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน

4.5 การศึกษาของประชากร ได้แก่ สถานศึกษา ระดับการศึกษาของประชากร แนวโน้มในการศึกษา ค่านิยมให้บุตรหลานศึกษาต่อ

4.6 ความเชื่อและประเพณีที่เกี่ยวกับการย้ายถิ่น และเหตุผลที่มีต่อการย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนวดแผนไทย

4.7 ครอบครัวและระบบเครือญาติ ได้แก่ ลักษณะครอบครัว ตระกูลสำคัญ

4.8 ลักษณะของครอบครัวที่มีผู้หญิงย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนวดแผนไทย และลักษณะของครอบครัวที่ได้ได้มีผู้ย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนวดแผนไทย ระยะเวลาที่ย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนวดแผนไทย

4.9 ความสัมพันธ์และการแต่งงานของคนในชุมชน และนอกชุมชน

4.10 รูปแบบการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับนวดแผนไทย

5. กระบวนการย้ายถิ่นของผู้หญิงอาชีพนวดแผนไทยในชนบทอีสาน ได้แก่ ขั้นตอนความคิดอยากลอง ขั้นตอนสำรวจทางเลือกที่เป็นไปได้ ขั้นตอนเปรียบเทียบทางเลือกและโอกาส ขั้นตอนขอคำปรึกษาหารือจากญาติ พี่น้อง เพื่อน ขั้นตอนตัดสินใจย้ายถิ่น

6. ผลกระทบที่ได้รับจากการย้ายถิ่นของผู้หญิงอาชีพนวดแผนไทยต่อชุมชน

6.1 ด้านเศรษฐกิจ ความสะดวกสบายของคนในชุมชน สภาพคล่องทางการเงินของคนในชุมชน การใช้จ่ายเงิน และการออมของคนในชุมชน

6.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม การได้รับการยอมรับจากชุมชนและเพื่อนบ้านของครอบครัวที่มีผู้ย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนวดแผนไทย ความสัมพันธ์ของคนภายในชุมชนต่อผู้ย้ายถิ่น ความมั่นคงทางสังคมของผู้ย้ายถิ่น และบทบาทของผู้หญิงที่ย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนวดแผนไทยต่อชุมชน

6.3 ด้านสิ่งแวดล้อม คือ ลักษณะการใช้ที่ดินทำกินของครอบครัวที่ย้ายถิ่น มีการใช้ที่ดินหรือไม่ หรือปล่อยทิ้งให้รกร้าง สภาพที่ดินมีลักษณะเป็นอย่างไรเสื่อมโทรมแค่ไหน

ส่วนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์ชุดที่ 2

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับปัจเจกและครัวเรือน

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ คือ คนในครอบครัวของผู้หญิงย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพ
นวดแผนไทย

ได้แก่ ชื่อ-สกุล อายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว
ประสบการณ์การย้ายถิ่น ความรู้ในการนวดไทยหรือข้อมูลเกี่ยวกับการนวดแผนไทย

2. ภูมิหลังทางด้านเศรษฐกิจ

- 2.1 รายได้ก่อนการย้ายถิ่นของครอบครัว
- 2.2 ภาระหนี้ที่รับผิดชอบในครอบครัว
- 2.3 อาชีพเดิม
- 2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนก่อนย้ายถิ่น
- 2.5 การถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

3. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

- 3.1 การได้รับข้อมูลข่าวสาร การย้ายถิ่นเพื่อไปประกอบอาชีพนวดแผนไทย
- 3.2 การสนับสนุนทางสังคม จากครอบครัว เพื่อน ญาติหรืออื่นๆ
- 3.3 ความสัมพันธ์กับคนภายในครอบครัวของผู้ย้ายถิ่น
- 3.4 บทบาทของผู้ย้ายถิ่นหญิงที่มีต่อครอบครัว

4. กระบวนการย้ายถิ่นของผู้หญิงอาชีพนวดแผนไทย ได้แก่ ขั้นตอนความคิดอยากลง
สำรวจทางเลือกที่เป็นไปได้ ขั้นตอนเปรียบเทียบทางเลือกและโอกาส ขั้นตอนคำปรึกษาหารือจากญาติ
พี่น้อง เพื่อน ขั้นตอนตัดสินใจย้ายถิ่น

5. ผลกระทบที่ได้รับจากการย้ายถิ่นของครัวเรือน

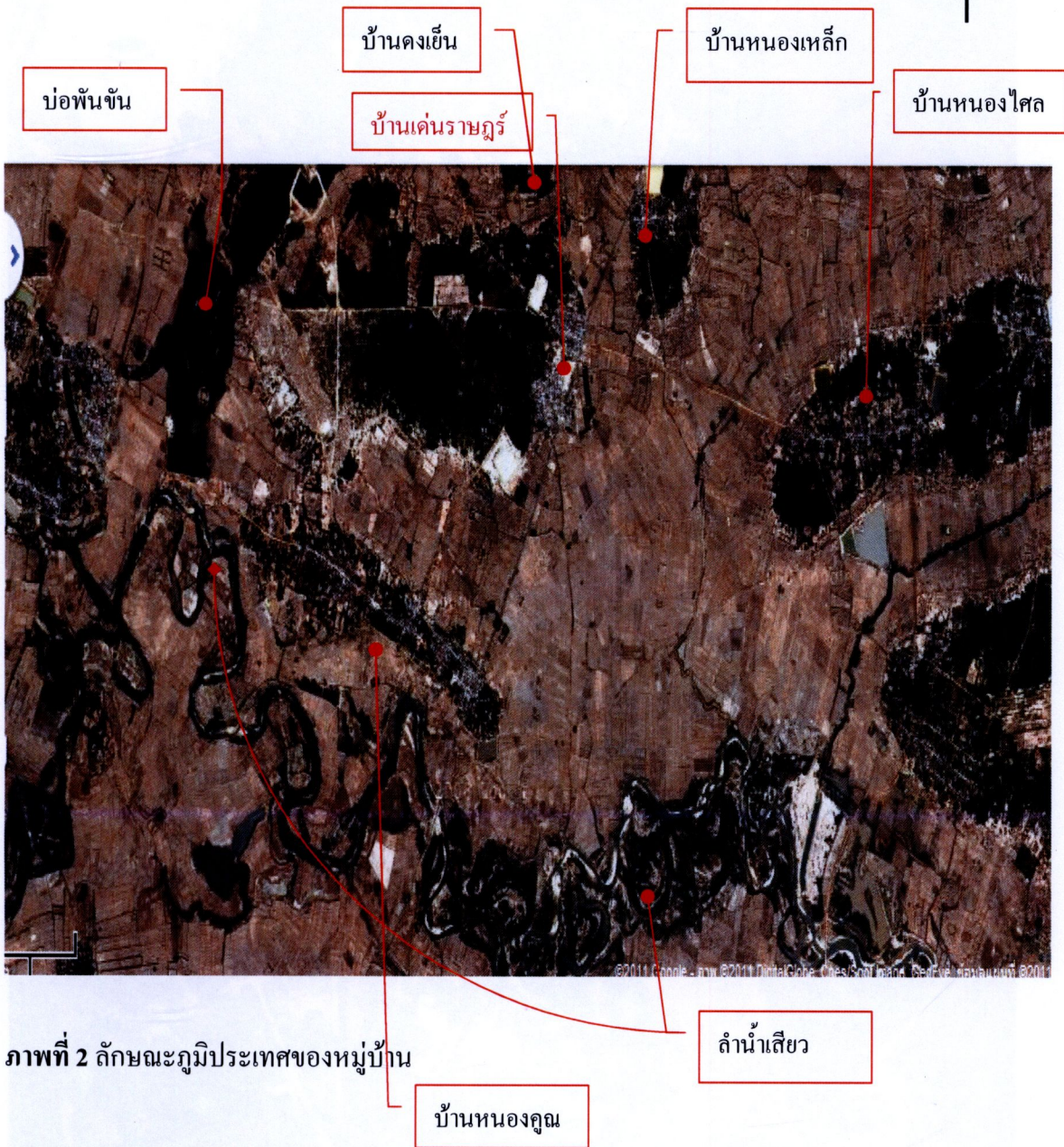
5.1 ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ที่ได้รับและการออมของครอบครัว ความพึงพอใจกับ
รายได้ที่ได้รับต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การจุนเจือครอบครัว ความสามารถในการชำระหนี้สิน

5.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การยอมรับจากชุมชนและเพื่อนบ้านของ
ครอบครัวที่มีผู้ย้ายถิ่นไปประกอบอาชีพนวดแผนไทย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและชุมชน
บทบาทของผู้หญิงต่อชุมชนและครอบครัว

5.3 ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพการใช้ที่ดินทำกิน สภาพของดิน ความเสื่อมโทรม
ของพื้นที่ดินทำกิน

ภาคผนวก ข
แผนที่ชุมชน

ภาพที่ 2 ลักษณะภูมิประเทศของหมู่บ้าน

ภาพที่ 3 แผนที่หมู่บ้าน

วัดบ้านเด่นราษฎร์

สถานีอนามัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โรงเรียน

ป่าชุมชน

ป่ายูคาลิปตัส

บ้านผู้ใหญ่หมู่ 6

บ้านผู้ใหญ่หมู่ 11

หนองน้ำ

ทางไปอำเภอหนองฮี

ทางไปบ้านหนองกุด

ภาคผนวก ค

ผู้ให้ข้อมูล

ภาคผนวก ค		
ผู้ให้ข้อมูล		
ชื่อ		
นามสกุล		
ตำแหน่ง		
หน่วยงาน		
วันที่		
สถานที่		
ชื่อ		
นามสกุล		
ตำแหน่ง		
หน่วยงาน		
วันที่		
สถานที่		

ตารางที่ 1 สรุปข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย

ที่	กลุ่มตัวอย่าง	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง						หมายเหตุ
		อายุ	การศึกษา	สถานภาพ	จำนวนบุตร	รายได้	ประสบการณ์ งาน (พ.ศ.)	
1	นางนา (ชื่อ สมมติ)	43	ป.6	สมรส	2 คน	เคยนวดรวมทีป 20,000 บาทต่อเดือน)	10 ปี 2543-2553	-สาเหตุที่เลิกนวด คือ แม่ไม่สบายและต้องกลับมาเลี้ยงหลาน และฝึกให้ลูกสาวไปทำงานนวดแทนในปี 53
2	นางจัน (ชื่อ สมมติ)	47	ป.6	สมรส (2 ครั้ง)	2 คน	ประมาณ 20,000 บาทต่อเดือน	11 ปี 2540-2553 และหยุด นวดมา เลี้ยงลูกปี 46-47	-สาเหตุการออกประสบปัญหาเรื่องการชุมชนคนเสียแดง และออกมาทำงานโรงงานได้ 5 เดือน และออกมาเลี้ยงหลาน และลูกส่งมาเดือนละ 7,000 บาท
3	นางคำ (ชื่อ สมมติ)	47	ป.6	สมรส (2 ครั้ง)	3 คน	(เคยนวดได้เดือนละ 20,000 กว่าบาท)	13 ปี 2538-2551 ทำงานบ้านก่อน	-สาเหตุการเลิกนวดเพราะแม่อายุมากสุขภาพไม่ดี และกลับมาเลี้ยงหลาน ๓ คนลูกของลูกสาว -เป็นผู้ฝึกนวดให้ผู้หญิงหลายคนที่กรุงเทพลูกสาวส่ง 3,000 บาท
4	น้องเล็ก (ชื่อ สมมติ)	32	ป.6	สมรส (2 ครั้ง)	2 คน	มีเงินได้จากการนวด 20,000 บาท	6 ปี 2544-2552 -	-สาเหตุที่เลิกนวดกลับมาเลี้ยงลูกและสามีไม่ยอมให้ทำงานนวดอีก -แต่งงานครั้งแรกไม่มีลูกทำงานบ้านก่อนมานวด

ที่	กลุ่ม ตัวอย่าง	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง						หมายเหตุ
		อายุ	การศึกษา	สถานภาพ	จำนวนบุตร	รายได้	ประสบการณ์ งาน (พ.ศ.)	
6	นางพร (ชื่อ สมมติ)	31	ม.3	สมรส	2 คน	(เคยทำงาน จนได้ สัปดาห์ ละ 8,000 บาทไม่ รวมทิป)	8 ปี 2542-2551 ทำงาน บ้านก่อน มานวด	-สาเหตุสามีไม่ให้ขนาดอีก -พ่อแม่เสียตั้งแต่อายุ 11 ปี -สามีอยู่ ม.11 แม่สามีช่วยเลี้ยงลูก -ทำงานนวดที่กรุงเทพฯ (สุขุมวิท)
7	นางสา (ชื่อ สมมติ)	43	ป.6	สมรส(2 ครั้ง)	2 คน	-อยู่บ้าน ทำนา สอน นวด	5 ปี 2538-2543 ทำงาน บ้านก่อน นวด	-สาเหตุเลิกนวดแม่ เสียชีวิตไม่มีใครเลี้ยงลูก และดูแลบ้าน มีสอนนวด ให้ผู้หญิงในชุมชน-เคยไป นวดพทย์
8	นางโบว์ (ชื่อ สมมติ)	30	ม.3	สมรส	1 คน	20,000 กว่าบาท รวมทิป	12 ปี 2541- ปัจจุบัน	-เริ่มนวดอายุ 18 ปี เรียน นวดที่ฝึกนวด -สามีจับ แท็กชื้ออยู่ด้วยกันที่ กทม.
9	นางจิบ (ชื่อ สมมติ)	30	ม.3	สมรส	2 คน	20,000 กว่าบาท	7 ปี 2546- ปัจจุบัน	-เริ่มนวดปี 2546 เพื่อน ชักชวน ได้เข้าบ้านอยู่ กรุงเทพฯ กับสามี -เคย ทำงานบ้านก่อนนวด -ลูกให้แม่ดูแลอยู่บ้าน
10	นางนัน (ชื่อ สมมติ)	45	ป.6	สมรส	2 คน	20,000 กว่าต่อ เดือน	14 ปี 2539 - ปัจจุบัน	-พี่สาวชวนไปนวดที่ กรุงเทพฯ และให้สามีอยู่ ดูแลบ้านขายของชำและ ทำนาให้ครอบครัวและ ครอบครัวแม่ยาย

ที่	กลุ่ม ตัวอย่าง	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง						หมายเหตุ
		อายุ	การ ศึกษา	สถาน ภาพ	จำ นวน บุตร	รายได้	ประสบการ ณ์นวด (พ.ศ.)	
11	นางตุ๊ก (ชื่อ สมมติ)	39	ป.6	สมร ส	2	20,000 กว่าต่อ เดือน	14 ปี 2539 - ปัจจุบัน	-พี่สาวพาไปนวด และ สามีขับแท็กซี่เช่าบ้านอยู่ ด้วยกันสามีเป็นกิ๊กกับ เพื่อนยอมรับได้
12	นางสาว อิน(ชื่อ สมมติ)	49	ป.6	โสด	-	20,000 กว่าต่อ เดือน	16 ปี 2535- ปัจจุบัน	-เพื่อนชวนไปนวด ทำงานบ้านตั้งแต่อายุ 17 ปี และเปลี่ยนทำนวด ไม่ มีครอบครัว พักอยู่กับ น้องสาวนวดด้วยกัน
13	นางสาว อุทัย (ชื่อ สมมติ)	39	ป.6	หย่า ร้าง	3 คน	20,000 กว่าต่อ เดือน	5 ปี 2548- ปัจจุบัน	-อยู่บ้านเย็บผ้าเล็กกับสามี เห็นเขานวดอยากไปเอง น้องสาวพาไปทำงาน เล็กสามีมา 5 ปี แต่ยังไม่ จดทะเบียนหย่า เพราะยัง ตกลงกันไม่ได้
14	นางอรุณ (ชื่อ สมมติ)	22	ปวส.	สมร ส	ไม่ มี-	20,000 กว่าต่อ เดือน	2 ปี 2551- ปัจจุบัน	-แม่ทำงานนวด ก่อนนวด ทำเป็นแคชเชียร์ที่ร้าน นวดเงินน้อยสามียังไม่มี งานทำ เข้าห้องอยู่ด้วยกัน ที่กรุงเทพฯ มีกิ๊กญี่ปุ่น
15	ใบตอง (ชื่อ สมมติ)	28	ป.6	หย่า ร้าง	1 คน	20,000 กว่าต่อ เดือน	14 ปี 2539- ปัจจุบัน	-ไปทำงานนวดตั้งแต่อายุ 14 ปี ไปกับเพื่อนนำพา ไป ตอนนั้นยังไม่จำกัด อายุ หันพอกับแม่มา กรุงเทพฯ ตอนลูกยังเล็ก ตอนนี้ทำที่พัทยา

ที่	กลุ่มตัวอย่าง	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง						หมายเหตุ
		อายุ	การศึกษา	สถานภาพ	จำนวนบุตร	รายได้	ประสบการณ์ งาน (พ.ศ.)	
16	นางพรพรรณ (ชื่อสมมติ)	36	ม.3	สมรส	2 คน	20,000 กว่าต่อเดือน	6 ปี 2547-ปัจจุบัน	-อยู่บ้านเย็บผ้า ไปทำงานบ้าน ไปนวด สามีจับแท็กซ์เช่าห้องอยู่กรุงเทพฯ ส่งเงินมาให้แม่เดือนละ 2,000 บาท
17	นางปกร (ชื่อสมมติ)	39	ป.6	หม้าย สมรส 2 ครั้ง	2 คน	20,000 กว่าต่อเดือน	6 ปี 2547-ปัจจุบัน	-ไปนวดกับเพื่อนที่บ้าน สามีเสียชีวิตก็ไปนวดที่กรุงเทพฯ จะไปนวดที่ภูเก็ต แต่ป่วยมีซิสในมดลูก มีสามีใหม่กับคนกาฬสินธุ์
18	น้องลี (ชื่อสมมติ)	24	ม.6	สมรส	1 คน	20,000 กว่าต่อเดือน	4 ปี 2549-ปัจจุบัน	-ไปทำงานนวดกับแม่ที่กรุงเทพฯ แต่งงานกับสามีคนบ้านเดียวกันสามีติดคุก
19	นางวรรณ (ชื่อสมมติ)	19	ม.6	สมรส	1คน	20,000 กว่าต่อเดือน	4 เดือน เมย2553-ปัจจุบัน (สัมภาษณ์ สค 53)	-แม่พาไปนวด ก่อนไปนวดเลี้ยงลูกอยู่บ้าน ให้แม่กับมาอยู่บ้านเลี้ยงหลานและตัดสินใจไปนวดกับ แม่สอนวิธีนวดให้ที่กรุงเทพฯ
20	นางใบหม่อน (ชื่อสมมติ)	38	ป.6	สมรส	2 คน (ช/ช)	20,000 กว่าต่อเดือน	7 ปี 2546-ปัจจุบัน	ไปนวดกับพี่สะใภ้คนอุดรธานี และพี่สาวลูกพี่จ่ายค่าวุฒิบัตร 4,000 บาท

ที่	กลุ่มตัวอย่าง	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง						หมายเหตุ
		อายุ	การศึกษา	สถานภาพ	จำนวนบุตร	รายได้	ประสบการณ์ (พ.ศ.)	
21	นางอ้อน (ชื่อสมมติ)	26	ม.6	สมรส	2 คน	20,000 กว่าต่อเดือน	6 ปี 2547-ปัจจุบัน	-ไปทำกับพี่สาว จ่ายค่าวุฒิบัตร 4,000 บาท และส่งเงินมาให้แม่เดือนละ 3,000 บาททุกเดือน สามมีเจ็บสามลื้อ ตอนแรกสามมีไม่ให้หวด แอบไปดูทุกวัน เมื่อไม่มีอะไร สามมีไปรับทุกวัน
22	นางไฮ และนายหงอก (ชื่อสมมติ)	70	ป.4 และ ป.6	หม้าย (สามมีเสีย)	3 คน	ลูกส่งมาเดือนละ 2,000 บาท	ลูกสะใภ้ นวด 5 ปี 2548-ปัจจุบัน	-ไปทำงานกับเพื่อนบ้าน และพี่สาวแฟนกินหวด -คลอดลูกได้ปีก็ย้ายไปเป็นคนเพชรบุรี ย้ายมาอยู่กับสามมี และเช่าห้องทำงานนวดอยู่กับหงอกที่กรุงเทพฯ หงอกเจ็บสามลื้อ
23	นางด้ว (ชื่อสมมติ)	76	ป.4	หม้าย สามมีเสีย	8 คน	ลูกส่งมาเดือนละ 3,000 บาท	ลูกสาวทำงาน นวด 4 คน และหลานอีก 1 คน	ลูกเขยคนที่สามอยู่บ้าน ช่วยทำนาให้กิน และคอยดูแลเวลาเจ็บป่วย
24	นางกาย (ชื่อสมมติ)	54	ป.4	สมรส	4 คน	6,000 บาท	ลูกสาวคนเล็กนวด	-ลูกสาวคนเล็กนวดส่งเงินมาให้ใช้ทุกเดือน 5,000 บาท ปัจจุบันเลี้ยงหลาน 4 คน และดูแลแม่อายุ 92 ปี และน้องชายอายุ 51 ปี

ที่	กลุ่ม ตัวอย่าง	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง						หมายเหตุ
		อายุ	การ ศึกษา	สถาน ภาพ	จำ นวน บุตร	รายได้	ประสบการ ณ์นวด (พ.ศ.)	
25	นายพิน (ชื่อ สมมติ)	62	ป.4	สมรส	3 คน	ทำนาปี ละ 30,000 บาท	ลูกสาว นวด	-ลูกสาวนวดส่งเงินมาให้ ใช้เดือน 5,000 บาท เลี้ยง หลานอายุ 14ปี และดูแล ลูกชายคนที่สองประสบ อุบัติเหตุรถล้ม สติไม่ดี ทำงานไม่ได้
26	นาง หมอ (ชื่อ สมมติ)	56	ป.4	สมรส	3 คน	ทำนา 50,000 บาท	ลูกสาว นวด	-เลี้ยงหลานให้ลูกสาว อายุ 6 ขวบและ 3 ขวบ ลูกมีครบครันหมดแล้ว สามีไปขับรถแท็กซี่ที่ กรุงเทพฯกับลูกสาวชื่อ แท็กซี่ 2 คัน
27	นางสน (ชื่อ สมมติ)	97	ป.4	หม้าย (สามี เสียชีวิตปี 2533)	5 คน	ไม่มี รายได้	หลานสาว นวด	-แม่สนอยู่กับพองจันทร์ แต่เสียชีวิตแล้วโรคเอดส์ ต้องอยู่กับหลานลูกเพียง จันทร์อายุ 22ปี นวด
28	นางพง (ชื่อ สมมติ)	62	ป.4	หม้าย (สามี เสียชีวิตปี 2550)	3 คน	ไม่มี รายได้ ให้ลูก สาวคน โตทำนา ให้กิน	ลูกสาวคน เล็กไป นวด	-ลูกสาวคนเล็กนวดอยู่กับ แม่ได้ 6 ปีแล้ว ส่งเงินมา ให้แม่ใช้เดือนละ 3,000 บาท ลูกสาวคนโตเปิด ร้านเสริมสวยอยู่บ้าน ติดกันเป็นคนอยู่ด้วย
29	นางนาค (ชื่อ สมมติ)	58	ป.4	หม้าย (สามี เสียชีวิตปี 2550)	3 คน	ไม่มี รายได้ ให้	ลูกสาวคน โตและคน ที่สองไป นวดได้ 6 และ 5ปี	-แม่ค้าอยู่กับหลาน 4 คน และคนที่ 5 ลูกของลูก สาวคนที่สองกำลังจะเอา มาให้เลี้ยง

ที่	กลุ่ม ตัวอย่าง	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง						หมายเหตุ
		อายุ	การ ศึกษา	สถาน ภาพ	จํานวน บุตร	รายได้	ประสบการ ณ์นวด (พ.ศ.)	
30	นาง สอน (ชื่อ สมมติ)	60	ป.4	สมรส	3 คน	ไม่มี รายได้	ลูกสาวไป นวดสอง คน	แม่สอนมีโรคประจำตัว เป็นเบาหวานและมีโรค อื่นแทรกซ้อนอีก ลูกสาว เลิกนวดปี 2551 เพราะ ต้องกลับมาดูแลแม่สอน
31	นายบุญ เริญ(ชื่อ สมมติ)	54	ม.6	สมรส	2 คน	รายได้ 5000/ เดือน	ลูกสาวไป นวดและ ลูกสะใภ้	-เป็นผู้ใหญ่บ้าน ลูกสาวและลูกสะใภ้ ส่งเงินมาให้ใช้ทุกเดือน 3,000 บาท
32	นายบุญ มา(ชื่อ สมมติ)	52	ม.6	สมรส	2 คน	รายได้ 5000/ เดือน	ไม่มีใคร ไปนวด	-พ่อมานิตย์เพิ่งขึ้นเป็น ผู้ใหญ่บ้านได้ 2 ปี มีญาติ น้องสาวและพี่สาว ภรรยานวดที่กรุงเทพฯ
33	นางบัว หอม(ชื่อ สมมติ)	49	ม.6	สมรส	3 คน	ผู้ช่วย ผู้ใหญ่ ม.11	ลูกสาว อายุ 22 ปี ไปนวดได้ ปีกว่า	-ลูกสาวส่งเงินมาให้ทุก เดือน 2,000 บาท ลูกยังไม่ มีใครมีครอบครัว ส่วน สามีไปขับรถแท็กซี่ รับจ้างที่กรุงเทพฯ
34	นายมหา (ชื่อ สมมติ)	62	ม.6	สมรส	3 คน	ส.อบต. (อดีตเคย เป็น ผู้ใหญ่ปี ตั้งแต่ปี 37-52)	ลูกสาว นวดทั้ง สองคน	-พ่อเป็นผู้ใหญ่บ้านมา นาน เห็นผู้หญิงไป ทำงานนวดตั้งแต่ปี 2535 พ่อไม่ย้ายถิ่น เป็นช่าง ซ่อมทีวี อุปกรณ์ไฟฟ้าทุก ชนิด ค้าขายมาเรื่อยด้วย ตนเอง

ที่	กลุ่ม ตัวอย่าง	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง						หมายเหตุ
		อายุ	การ ศึกษา	สถาน ภาพ	จำ นวน บุตร	รายได้	ประสบการ ณ์นวด (พ.ศ.)	
35	นาย เสริม (ชื่อ สมมติ)	52	ม.6	สมรส	2 คน	ส.อบต.	ไม่มีใคร นวดเพราะ ที่บ้านมีลูก ชายหมด	-ชุมชนมีปัญหาเยาวชน กระตือรือร้นเสพติด พ่อแม่ ฝากให้ขายเลี้ยง บางคนก็ ดี บางคนก็เกรง ให้แม่ส่ง เงินมาช่วยชำระคดียาให้ ตลอดทุกครั้ง
36	หลวงตา	73	ป.4	พระ	1คน	บวชพระ มา 3 พรรษา	-	-เป็นผู้เล่าประวัติหมู่บ้าน ในอดีตและการย้ายถิ่น ของคนในชุมชน
37	นางจัน ลา(ชื่อ สมมติ)	98	ป.4	หม้าย	9 คน	อยู่บ้าน กับ หลาน	ไม่มีใคร นวด	-เป็นผู้ให้ข้อมูลทั่วไปใน อดีต เป็นผู้อาวุโสที่สุดใน ชุมชนขณะนี้

ประวัติผู้เขียน

นางสาวขวัญชนก สันฐาน เกิดวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2520 ณ บ้านเลขที่ 98 หมู่ที่ 1 บ้านกอกแก้ว ตำบลเด่นราษฎร์ อำเภอนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 151/4 หมู่ที่ 21 ถนนมะลิวัลย์ ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานระดับปฏิบัติการ ณ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 6 ขอนแก่น

